

Prawne ujęcie dowodów składowych *de lege ferenda*

I. Uwagi wstępne

Dynamiczny w ostatnich latach rozwój gospodarczy jest główną przyczyną zainteresowania problemem przechowywania towarów. Kodeks cywilny w art. 853 i nast. zawiera regulację prawną umowy składu określaną też czasami mianem „przechowania zawodowego” albo „przechowania handlowego”. Jednym z elementów treści tego stosunku prawnego jest obowiązek wydania przez przedsiębiorstwo składowe dokumentu zwanego dowodem składowym. Dowód składowy w rozumieniu przepisu art. 853 § 2 k.c. służy wykazaniu przez składającego uprawnienia do odebrania towarów ze składu, a w ograniczonym zakresie — może ułatwić odpowiednie rozporządzanie towarami.

Odejście w ostatnich latach od modelu gospodarki centralnie zarządzanej otworzyło możliwości przywrócenia w Polsce kwalifikowanych przedsiębiorstw składowych. Domy składowe wyposażone mają być w wyłączny przywilej wystawiania określonej kategorii papierów wartościowych, a mianowicie dowodów składowych.

Przygotowywany w 1998 r. projekt ustawy o domach składowych oraz o zmianie kodeksu cywilnego, kodeksu postępowania cywilnego i innych ustaw¹ jest w zakresie cywilnoprawnej regulacji domów składowych i dowodów składowych ściśłym nawiązaniem do ustawodawstwa przedwojennego. Początek obecności w polskim prawie tych instytucji dało ogłoszenie rozporządzenia prezydenta RP z 28 grudnia 1924 r. o prawie o do-

mach składowych (Dz.U. nr 144, poz. 1020)². Materia prawna domów składowych jest przez to jednym z najszybciej uregulowanych działów prawa handlowego w Polsce. Reforma prawa handlowego lat trzydziestych przyniosła włączenie regulacji prawnej z 1924 r. do kodeksu handlowego (art. 630–art. 681 k.h.).

Byt prawny domów składowych oraz rozwój dowodów składowych w systemie polskiego prawa zakończył się formalnie dnia 1 stycznia 1965 r. Uchylono mianowicie przepisy kodeksu handlowego z 1934 r. Faktycznie dowody składowe nie były wystawiane już w okresie powojennym³.

II. Projekt ustawy o domach składowych (...) z 1998 r.

Projekt ustawy o domach składowych oraz o zmianie kodeksu cywilnego, kodeksu postępowania cywilnego i innych ustaw swoim zakresem regulacji obejmuje znaczny obszar.

Trzon projektu stanowią unormowania, które dotyczą prowadzenia domów składowych. Najistotniejszymi w tym zakresie można uznać kwestię postępowania koncesyjnego, nadzór nad działalnością domów składowych (właściwi ministrowie), zasady przyjmowania towarów na skład oraz wystawianie przez dom składowy dowodów składowych.

Nowoczesne unormowanie domów składowych nie byłoby możliwe bez dokonania zmian kodeksu cywilnego w zakresie umowy składu. W znoweli-

¹ Rządowy projekt ustawy (cytowany dalej jako projekt ustawy z 1998 r.) wpłynął do Sejmu 22 stycznia 1999 r., a jego pierwsze czytanie miało miejsce 19 lutego 1999 r. Nie jest to jednak pierwszy projekt ustawy mającej normować problematykę domów składowych. Rada Ministrów w grudniu 1996 r. zaakceptowała projekt ustawy o giełdach towarowych i domach składowych, który został przekazany do łaski marszałkowskiej dnia 22 stycznia 1997 r. Pierwsze czytanie projektu ustawy odbyło się na posiedzeniu Sejmu dnia 20 lutego 1997 r., niestety dobiegała końca II kadencja i projekt nie wrócił już pod obrady.

² Rozwiązania przyjęte przez Komisję Kodyfikacyjną w rozporządzeniu wzorowane były na austriackiej ustawie o domach składowych z 28 kwietnia 1889 r., a ta z kolei na francuskiej ustawie z dnia 28 maja 1858 r. o negocjowaniu towarami złożonymi w magazynach publicznych. Szerzej o pracach Komisji pisze A. Górski, Polskie prawo o domach składowych, PPH, nr 1/1925.

³ „W krajach socjalistycznych (...) nie odczuwa się potrzeby tego rodzaju instytucji” (W. Górski, Skład (w:) System prawa cywilnego, Ossolineum 1976, t. III, cz. 2, s. 621).

zowanym kodeksie znaleźć ma swoje miejsce jej szczegółowa regulacja wzorowana na rozwiązaniach kodeksu handlowego z 1934 r. Projekt zakłada uchylene przepisów dotychczasowych (art. 853 k.c. i nast.), a zastąpią je nowe, w zasadzie w brzmieniu nie obowiązujących przepisów art. 630–646 k.h. Najważniejszą zmianą zaproponowaną przez projektodawcę jest nadanie umowie składu charakteru konsensualnego⁴.

Zmiany kodeksu postępowania cywilnego dotyczyć mają zwłaszcza postępowania nakazowego (projekt przewiduje możliwość wydania nakazu zapłaty w oparciu o rewers lub warrant), natomiast w ustawie prawo bankowe poszerzony zostanie katalog czynności bankowych o operacje, których przedmiotem są warranty. Z chwilą wejścia w życie ustawy ograniczone zostaną również kompetencje Komisji Papierów Wartościowych i Giełd, przestanie ona być bowiem centralnym organem administracji rządowej w zakresie działalności domów składowych i podmiotów prowadzących przedsiębiorstwa składowe.

III. Dowody składowe według projektu ustawy z 1998 r.

Punktem wyjścia dla podjęcia prawnych rozważań na temat dowodów składowych powinno być określenie przedmiotu dociekań oraz uściślenie terminologii związanej z dowodami składowymi. Przemawia za tym specyficzna budowa samego korpusu dokumentu dowodu składowego.

Według projektu ustawy z 1998 r. ma to być papier wartościowy dwuczęściowy⁵. Obie części, rewers i warrant, w chwili wydania mają być ze sobą połączone, ale w taki sposób, aby możliwe było ich fizyczne oddzielenie od siebie. Dopóki dowód składowy występuje w postaci nierozdzielonej, można będzie mówić o jednym papierze wartościowym składającym się z dwóch niesamodzielnych w obrocie części. Skuteczne dokonanie czynności prawnej rozdzielenia dowodu składowego sprawi to, że jeden papier wartościowy przetransformuje się w dwa, już autonomiczne jurydyczne papiery wartościowe, a mianowicie w rewers i w warrant.

Zasadne wydaje się więc takie rozpatrywanie zagadnienia dowodów składowych, które za przedmiot analizy przyjmie trzy papiery war-

tościowe. Pierwszym z nich byłby dowód składowy (nierozdzielony dowód składowy), drugim — rewers (oddzielony rewers), a trzecim — warrant (oddzielony warrant).

Technicznoprawne terminy „dowód składowy”, „rewers” i „warrant” używane bywają niekiedy niezbyt konsekwentnie, a nawet — zamiennie. Zachodzi więc konieczność ustalenia właściwej terminologii, którą posługuje się projekt ustawy z 1998 r.

Nie można utożsamiać przy tym dowodu składowego wystawianego przez dom składowy z dowodem składowym — papierem legitymacyjnym (kreowanym w oparciu o obecnie obowiązujący przepis art. 853 § 2 k.c.), rewersu — dawnego określenia pokwitowania — z pokwitowaniem ani warrantu związanego z obrotem towarowym z terminem „warrant” występującym w innych licznych znaczeniach (np. obligacje z warrantem, warranty BRE, warrant jako transakcja terminowa czy inne znaczenia).

W ujęciu projektu ustawy z 1998 r. jako dowód składowy rozumieć należałoby papier wartościowy wystawiony przez dom składowy w oparciu o zawartą umowę składu, o ile nie nastąpiło jego rozdzielenie (stąd „nierozdzielony dowód składowy”).

Rewers to niesamodzielna część nierozdzielonego dowodu składowego albo papier wartościowy powstały z tej części po rozdzieleniu dowodu składowego (stąd: „oddzielony rewers” w rozumieniu ścisłym papieru wartościowego).

Warrant natomiast określić będzie można jako niesamodzielną część nierozdzielonego dowodu składowego albo papier wartościowy powstały z tej części po rozdzieleniu dowodu składowego (stąd „oddzielony warrant” w rozumieniu ścisłym papieru wartościowego)⁶.

IV. Zasadnicze właściwości dowodów składowych

Wyróżnić można katalog cech wspólnych dla nierozdzielonego dowodu składowego, oddzielnego rewersu oraz oddzielnego warrantu.

Zaznaczyć na wstępie należy, że są to papiery wartościowe. Należą do kategorii papierów wartościowych na zlecenie⁷. Każdy z omawianych dowodów składowych inkorporuje w sobie wierzy-

⁴ Przepis art. 853 § 1 k.c. w brzmieniu zaproponowanym przez projekt ustawy.

⁵ Tak S. Szer, Dowody składowe według polskiego prawa o domach składowych, PPH, nr 3, 4, 6/1929, s. 121. Jest bez znaczenia to, czy mowa o dwóch dokumentach połączonych czy też jednym dwuczęściowym i możliwym do rozdzielenia. Niezależnie od przyjętej konwencji po dokonaniu rozdzielenia mamy do czynienia z dwoma papierami wartościowymi, a to się wydaje najistotniejsze.

⁶ Projekt ustawy z 1998 r. wyraźnie nie rozstrzyga tego, czy terminy „rewers” i „warrant” używane są w znaczeniu „część dowodu składowego” czy też w znaczeniu „papier wartościowy”. Celowe wydaje się więc używanie przymiotnika (np. oddzielony, samodzielny) wskazującego prawne wyodrębnienie w stosunku do tych „rewersów” i „warrantów”, które są prawnie wyodrębnionymi papierami wartościowymi.

⁷ Inaczej A. Jamróg, Prawo papierów wartościowych, Kraków 1995, s. 223.

telność, przy czym wyróżnić można dwa rodzaje wierzytelności — niepieniężne i pieniężne. Nerozdzielony dowód skladowy oraz oddzielony rewers inkorporują w pierwszej linii wierzytelność niepieniężną, tj. roszczenie skierowane przeciwko domowi skladowemu o wydanie rzeczy ze skladu. Oddzielony warrant natomiast wyraża głównie wierzytelność pieniężną, a mianowicie — roszczenie skierowane przeciwko pierwszemu indosantowi oddzielnego warrantu (czyli kredytobiorcy), którego przedmiotem jest żądanie wykonania zobowiązania wyrażonego w pieniądzu i zabezpieczonego prawem zastawu na rzeczy oddanej na skład.

Nerozdzielony dowód skladowy, oddzielony rewers oraz oddzielony warrant przejawiają takie same „zdolności”⁸, z tym jednak zastrzeżeniem, że w stosunku do każdego z trzech omawianych dowodów skladowych „zdolności” te występują z różnym natężeniem. Zróżnicowanie treści zobowiązań wynikających z poszczególnych dowodów skladowych przesądza o tym, że katalog skonkretyzowanych „zdolności” (funkcji) każdego z dowodów skladowych przedstawia się odmiennie. Mimo tego nierozdzielony dowód skladowy oraz papiery wartościowe powstałe po jego rozdeleniu służyć mogą m.in. do przenoszenia praw reprezentowanych przez siebie („zdolność” obiegową), zabezpieczenia wykonania zobowiązania („zdolność” gwarancyjna), umorzenia zobowiązania („zdolność” platnicza), ulokowania z zyskiem nadwyżek pieniężnych („zdolność” inwestycyjna) czy też precyzyjnego oznaczenia strony wierzycielskiej stosunku zobowiązaniowego („zdolność” legitymacyjna).

Projekt ustawy z 1998 r. przewiduje odpowiednie stosowanie do omawianych papierów wartościowych niektórych przepisów prawa wekslowego z 1936 r. Poczynić należy w tym miejscu pewne rozróżnienie. Przepisy o indosie i umorzeniu stosowane mają być w założeniu projektu do wszystkich trzech papierów wartościowych. Natomiast jedynie do oddzielnego warrantu dodatkowo znajdują zastosowanie przepisy o przedstawieniu do zapłaty, proteście z powodu odmowy zapłaty i zwrotnym poszukiwaniu z powodu braku zapłaty.

Doniosłe znaczenie prezentowanych papierów wartościowych w obrocie prawnym przesądziło ponadto o wyposażeniu ich w niektóre cechy zobowiązania wekslowego. Dowody skladowe będą miały mianowicie postać dokumentu (cecha skrypturalizmu). Zobowiązania wynikające z dowodów

skladowych charakteryzowały się będą sformalizowaniem, bezwarunkowością i abstrakcyjnością, a zobowiązania osób podpisanych na poszczególnych dokumentach będą samodzielne.

V. Nerozdzielony dowód skladowy

Podmiotem wyłącznie uprawnionym do wystawienia dowodu skladowego ma być dom skladowy⁹. Podstawą kreacji będzie zawarta z domem skladowym umowa skladu. Zgodnie z brzmieniem przepisów projektu z 1998 r., dom skladowy wystawi papier wartościowy dopiero wtedy, gdy sprawuje władztwo faktyczne nad rzeczami przyjętymi na skład (przepis art. 23 ust. 3 pkt 4 projektu ustawy)¹⁰. Wystawienie dowodu skladowego poprzedzone ma być zgłoszeniem przez oddającego na skład żądaniem wydania dowodu skladowego.

Korpus nierozdzielonego dowodu skladowego stanowią rewers i warrant, tj. dwa potencjalne, odrębne papiery wartościowe. Treść nierozdzielonego dowodu skladowego ma być powtórzona w ten sposób, że obie części będą zawierały dokładnie te same postanowienia. Na każdej części nierozdzielonego dowodu skladowego powinno też pozostawać miejsce na indosy, a także — na tzw. obligatoryjne adnotacje domu skladowego. W świetle przepisów projektu ustawy z 1998 r. dowód skladowy powinien zawierać¹¹ elementy treści, które wskazują krąg osób uczestniczących w stosunku prawnym skladu (strony umowy skladu, bank domicylowy, zakład ubezpieczeń i inne). Poza tym osnowa dokumentu winna wymieniać składniki treści traktujące o przedmiocie obowiązku pieczy roztaczanej przez dom skladowy oraz indywidualizujące w obrocie dowód skladowy (przepis art. 23 ust. 3 projektu ustawy).

⁹ Odnutowano już aktywność podmiotów, które emitują dokumenty pod nazwą „dowód skladowy” (albo o funkcjach lub atrybutach dowodu skladowego), nie będąc domem skladowym. Patrz np. Emitowanie przez bank dokumentów pod nazwą „kwity skladowe”, Biuletyn Prawniczy PKO-BP 1995, z. 4; E. Szot, Będą kwity skladowe na zboża, Rzeczpospolita z 9-11 listopada 1996 r.

¹⁰ Wydaje się, że chociaż zgodnie z przepisami projektu ustawy zawarcie umowy skladu może nastąpić *solo consensu*, to tak zawarta umowa skladu nie może być podstawą kreacji dowodu skladowego.

¹¹ Pominiecie w osnowie dowodu skladowego któregośkolwiek z elementów treści może powodować jego nieważność, jak twierdzą S. Janczewski, Prawo handlowe, wekslowe i czekowe, Warszawa 1946, s. 366; T. Dziurzyński, Z. Fenichel, M. Honzako, Kodeks handlowy. Komentarz, Kraków 1936, t. II, s. 1012. Wyrażony jest także pogląd przeciwny, do czego przychylają się S. Szer (tamże, s. 124) oraz J. Namitkiewicz, Kodeks handlowy. Komentarz, Warszawa 1946, t. II, s. 275. Projekt ustawy nie zawiera odpowiednika przepisu art. 2 ust. 1 prawa wekslowego.

⁸ Terminem takim posługują się niektórzy autorzy. Tak np. Cz. Zuławska, Komentarz do kodeksu cywilnego, księga trzecia. Zobowiązania, Warszawa 1996; Problemy kodyfikacji prawa cywilnego, Poznań 1990, s. 376. W ujęciu syntetycznym dowody skladowe mają tożsame „zdolności”, ale poszczególny dowód — inne funkcje.

Aby powstało prawo w dowodzie składowym, konieczne będzie wystawienie i wydanie dokumentu.

Skutki powstania prawa w dowodzie składowym przejawiać się będą na trzech głównych płaszczyznach.

Po pierwsze, dom składowy będzie mógł być traktowany jako główny dłużnik stosunku prawnego powołanego do życia poprzez wystawienie i wydanie dowodu składowego. Będzie więc „wystawcą” dowodu składowego¹². Najważniejszym obowiązkiem domu składowego będzie zwrot rzeczy osobie legitymowanej (a nie oddającemu na skład) na każde żądanie zgłoszone domowi składowemu. Rzecz winna być zwrócona w stanie nie pogorszonym.

Po drugie, oddającego na skład (jeżeli znajduje się w posiadaniu dowodu składowego wydanego na swoje żądanie) określić będzie można mianem pierwszego wierzyciela z dowodu składowego. Jemu (a także jego następcy z mocy indosu) przysługiwało będzie głównie roszczenie o zwrot rzeczy oznaczonej w treści dokumentu. Posiadacz dowodu składowego będzie miał możliwość rozporządzania prawami w nim ucielesnionymi, zwłaszcza w formie przeniesienia lub obciążenia zastawem. W wyniku wydania dowodu składowego uprawniony zostanie także ograniczony w swobodnym rozporządzaniu tymi prawami. Czynności prawnych w stosunku do rzeczy, którą reprezentował będzie dowód składowy, nie będzie można w zasadzie skutecznie dokonywać w inny sposób niż przez dokonanie czynności prawnych w stosunku do dowodu składowego (albo jego rozdzielonych części).

Po trzecie, z chwilą powstania praw w dowodzie składowym prawa do rzeczy oddanej na skład zostają inkorporowane w dowodzie składowym w taki sposób, że skuteczne przeniesienie praw do dokumentu tożsame będzie z przeniesieniem praw do rzeczy. Nie wydaje się przy tym uzasadnione stwierdzenie, iż dowód składowy inkorporuje prawo własności rzeczy oddanej na skład¹³. Dowód składowy inkorporuje bowiem posiadanie tej rzeczy oraz roszczenie o zwrot rzeczy ze składu. Nietrafne byłyby więc opinie jakoby przeniesienie nierozdzielonego dowodu składowego wywierało skutek w postaci przeniesienia prawa bezwzględnego do rzeczy oddanej na skład. Przeniesienie praw do dokumentu przenosi posiadanie rzeczy oddanej na skład oraz roszczenie o jej wydanie.

Wystawienie dowodu składowego będzie miało także pewne skutki dowodowe. Dokument potwier-

dza zawarcie umowy składu, fakt władania rzeczą oddaną na skład przez dom składowy w chwili wystawienia papieru wartościowego oraz ze stan fizyczny substancji rzeczy przyjętej na skład odpowiada temu określone w dokumencie.

VI. Rozdzielenie dowodu składowego

Z typową sytuacją, w której nastąpi rozdzielenie dowodu składowego, spotkamy się wtedy, gdy posiadacz nierozdzielonego dowodu składowego zdecyduje się zaciągnąć kredyt w banku. Jako zabezpieczenie wykonania swojego zobowiązania zaoferuje zastaw na rzeczy oddanej na skład, ustanowiony w sposób przewidziany przez projekt ustawy z 1998 r.

Czynność prawna rozdzielania dowodu składowego polegać ma na fizycznym oddzieleniu od siebie blankietów rewersu i warrantu, w połączeniu z dokonaniem pierwszego indosu na oddzielnym warrantie i wręczeniu go pierwszemu indosantariuszowi (kredytodawcy). Oddzielony rewers pozostanie w posiadaniu pierwszego indosanta oddzielonego warrantu, czyli kredytobiorcy.

Treść pierwszego indosu na oddzielnym warrantie zdecydowanie odbiega od treści indosu wekslowego oraz treści innych indosów dowodu składowego albo jego części.

Projekt ustawy z 1998 r. postanawia, że dla skuteczności (ważności) pierwszego indosu warrantu niezbędne jest oznaczenie kwoty, na której zabezpieczenie ustanowiono zastaw na rzeczy oddanej na skład (tzw. suma warrantowa) wraz z należnościami ubocznymi (oprocentowaniem), oraz terminu zapłaty tej kwoty¹⁴.

Ponadto projekt z 1998 r. przewiduje obligatoryjne dokonanie tzw. czynności rejestracyjnych¹⁵, służących ujawnieniu faktu obciążenia zastawem rzeczy oddanej na skład¹⁶. Uchybienie tym obowiązkom sprawi, że pierwszy indos oddzielonego warrantu będzie nieważny, a rozdzielenie dowodu składowego — nieskuteczne.

Pierwszego indosanta oddzielonego warrantu (kredytobiorcę) można będzie nazywać drugim po domu składowym „wystawcą” rewersu oraz drugim po domu składowym „wystawcą” warrantu. Pierwszym indosantem oddzielonego warrantu będzie mógł być tylko legitymowany formalnie posiadacz nierozdzielonego dowodu składowego.

¹⁴ Treść pierwszego indosu oddzielonego warrantu odzwierciedla treść stosunku kredytowego zabezpieczonego prawem zastawu na rzeczy oddanej na skład.

¹⁵ Tak nazywa je S. Szer, Pierwszy indos warrantu, *Paestra*, nr 3/1928, s. 65.

¹⁶ Chodzi o dosłowne przepisanie indosu warrantu na rewersie i w księdze składowej oraz poswiadczenie na rewersie przez dom składowy, że pierwszy indos warrantu został wpisany do księgi składowej.

¹² Przepisy projektu ustawy z 1998 r. nie pozwalają na odpowiednie stosowanie przepisów prawa wekslowego o wystawieniu weksla. Dom składowy będzie również „wystawcą” oddzielonych rewersu i warrantu.

¹³ Posiadacz dowodu składowego jest wprawdzie uważany za właściciela rzeczy (przepis art. 29 ust. 2 projektu ustawy), ale to o tytule własności nie przesądza.

Skuteczne dokonanie czynności prawnej rozdzielenia dowodu spowoduje ustanowienie prawa zastawu na rzeczy oddanej na skład oraz przekształcenie nierozdzielonego dowodu składowego w dwa papiery wartościowe — oddzielony rewers i oddzielony warrant.

Rozdzielenie dowodu składowego da także początek takim wzajemnym powiązaniom prawnym pomiędzy trzema podmiotami — domem składowym oraz posiadaczami wyodrębnionych jurystycznie rewersu i warrantu, w których sytuacja prawna (prawa i obowiązki) wynikała będzie wyłącznie z papierów wartościowych.

Dom składowy wystąpi w tej strukturze jako dwukrotnie zobowiązany — wobec posiadacza rewersu i wobec posiadacza warrantu, posiadacz warrantu jako dwukrotnie uprawniony — wobec posiadacza rewersu i wobec domu składowego, a posiadacz rewersu zarazem jako dłużnik (rzeczowy) posiadacza warrantu oraz wierzyciel domu składowego.

VII. Rewers jako samodzielny papier wartościowy

Oddzielony rewers inkorporuje roszczenie skierowane przeciwko domowi składowemu o wydanie rzeczy ze składu, posiadanie tej rzeczy oraz może służyć przenoszeniu praw do rzeczy oddanej na skład. W tym zakresie prawa wynikające z oddzielonego rewersu będą pochodną praw wynikających z nierozdzielonego dowodu składowego. Rewers ucielesnia prawa do całej rzeczy oddanej na skład, ale rzecz ta w całości albo w części obciążona będzie prawem zastawu. Rewers nie będzie dawał jego posiadaczowi legitymacji formalnej do odebrania rzeczy ze składu. Posiadacz rewersu nabedzie to uprawnienie dopiero wtedy, gdy rzecz stanie się wolna od obciążenia, a więc w wyniku wykonania zobowiązania zabezpieczonego prawem zastawu.

Oprócz elementów treści, które projekt ustawy przewiduje dla nierozdzielonego dowodu składowego, oddzielony rewers będzie musiał zawierać dokładne powtórzenie całej treści pierwszego indosu sporządzonego na oddzielnym warrancie łącznie z podpisem indosanta oraz poświadczenie domu składowego, że pierwszy indos na oddzielnym warrancie został w swym dosłownym brzmieniu wpisany do księgi składowej.

VIII. Warrant w roli samodzielnego papieru wartościowego

Oddzielony warrant nie reprezentuje rzeczy oddanej na skład¹⁷. Oryginalność warrantu jako pa-

¹⁷ „Ale substratem warrantu jest zawsze ta rzecz...”, jak to ujął S. Szer, Pierwszy indos..., jw., s. 65.

pieru wartościowego przejawia się w tym, że warrant ucielesnia wierzytelność pieniężną zabezpieczoną rzeczowo. Posiadacz warrantu (wierzyciel sumy warrantowej) będzie mógł domagać się zapłaty, a gdy nie zostanie zaspokojony przez dłużnika rzeczowego (posiadacza rewersu) będzie mógł domagać się zaspokojenia z przedmiotu zastawu. Dom składowy jako dzierżyciel substratu zabezpieczenia (dłużnik osobisty warrantu) będzie z kolei zobowiązany do wydania rzeczy tylko dla osoby legitymowanej formalnie do odbioru, czyli tej, która wykonała zobowiązanie zabezpieczone rzeczowo.

Podstawowe składniki formalne treści oddzielnego warrantu zostają ustalone już w momencie wystawienia nierozdzielonego dowodu składowego. Dodatkowym, specyficznym elementem treści osnovy warrantu jest sformalizowane brzmienie pierwszego indosu na oddzielnym warrancie (patrz pkt VII).

IX. Kierunki gospodarczego wykorzystania dowodów składowych

Konieczność regulacji ustawowej domów składowych i dowodów składowych nie jest obecnie kwestionowana, a potrzebę przywrócenia tych instytucji w piśmiennictwie prawniczym wyrażono już w latach siedemdziesiątych¹⁸. Najważniejszym argumentem przemawiającym za ich rychłym restytuowaniem jest usprawnienie obrotu towarowego, czego głównym przejawem ma być zwiększenie szybkości cyrkulacji praw do rzeczy oddanych na skład oraz możliwość dopuszczania do obrotu na giełdach towarowych (jeżeli powstaną) papierów wartościowych inkorporujących prawa do rzeczy oddanych na skład.

Nie mniej istotne jest także to, że dowody składowe mogą okazać się znakomitym środkiem zabezpieczenia wykonania zobowiązania. Za dowodem składowym albo jego oddzielnymi częściami zawsze stoi określona masa majątkowa w postaci rzeczy oddanej na skład. Godna podkreślenia jest łatwość i szybkość, z jaką wierzyciel może uzyskać zaspokojenie swojej pretensji¹⁹. Zalety wykorzystania dowodów składowych dla zabezpieczenia wykonania zobowiązania pomogą także ułatwić kredytowanie rolnictwa. Należy słusznie przypuszczać, że zwłaszcza rolnicy będą ubiegali się o kredyt zabezpieczony na rzeczy oddanej na skład.

¹⁸ Dla przykładu J. Kunert, Konieczność przywrócenia pewnych dokumentów i instytucji w handlu zagranicznym, Biuletyn Ekonomiczny MHZ, nr 11/1970; J. Napierała, W sprawie regulacji prawnej dowodów składowych zbywalnych przez indos, PUG, nr 11/1978.

¹⁹ Teoretycznie uzyskanie pieniędzy możliwe jest już czwartego dnia, licząc od chwili wystąpienia do domu składowego z żądaniem sprzedaży przedmiotu zastawu. Por. sposób uzyskania zaspokojenia wierzyciela wekslowego.